

Կը գտնուէր, եւ ասկայն, չորս միլիոն րուպ
ձախք եղած էր այս թուականին շինութեան
նորոգեցանք. քանի որ այս թուականին, եւ իբր
նով միլիոն րուպի ձախքով ուրիշ մը չի
նշարարարուի կէտն մը վրայ:

Ի ՊԱՐՄԱՐԿ

Երեկի ՄԶ. Օւշ-Յուլի մէջ կը տես
նենք նամակ մը գոր Գարգիլի պարս
կական գեղանայն վանք. Նազար Աղա
ուզաճ է Գարգիլի լրագրաց, Հեր
քելով ուստական աղբիւրն արուած
այն լուր թէ Թէհրանի ժողովուրդն
Հակահայկական ընթացք մը բռնե
ր է, եւ Սըր Հ. Տըրմէն Ուոլի Հարկ
գտնուի է Թէհրանի երկրա ի Կա
րէժ:

Վանք. Նազար Աղա կ'ըսէ թէ այս
կարծեցեալ գէպիւրն վրայ տեղեկու
թիւն խնդրած ինքնով Պարսկաստանի
արտաքին գործոց նախարարէն, Հե
ռապառ պատասխան ընդունած է
թէ այդպիսի գէպ տեղի չէ ունեցած
ընա:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղաքական Ժողովն ի նիստ գու
մարեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Կա
լիթի ընդ նախագահութեամբ Ամեն
Ս. Պատրիարք Հօր եւ առնապետու
թեամբ Ամենայնի Սահակէ Էփէմի
Հաղարտեանի, Ժողովն զարգեցաւ իւր
օրակարգին վրայ գտնուած յարաբե
րական, ներքին եւ այլ խնդիրներով:

Ի միջի այլոց նկատողութեան ա
ռաւ Մար եկեղեցւոյ առ ժամանայ իւ
ղական խորհրդով հրաժարարութեան
ընդունելով զայն, որոնց նոր թաղա
կան խորհրդով սահմանադրական ընտ
րութեան համար հրահանգ տայ:

ՄԱՀ ՏՈՒՆԻՆ ՆԵՆՏԱՐ ԶՈՒՆԻՒ

Յաւազ կը ծանուցանենք թէ Տե
հին ՆԵՆՏԱՐ ԶՈՒՆԻՒ չէ կրցած ճողոպ
րի այն գծադակ հիւանդութենէն ու
րով կը տառապէր, եւ ինչպէս տեղեկ
օրեր արտաբերում մը անհետած էր
իւր վիճակին մէջ, որ սկսած էր յոյս
ներշնչել իր ամուսնոյն եւ բարեկամաց
ընդմէջ, որոնց անհետացումը, սակայն
աղետալ մահն ընդհուպ վրայ
հասած է:

Երէկ Բարիկէն Ազն. Զուռ Ու
պետին կողմէ առ տիկին Սէլմիէն
(քոր տիկին Զուռ. սակայն Սէլմիէն
եւ այլ ազգականաց ուղղեալ երեւակ
հետագիրք կը ծանուցանեն թէ իւր
հետեւին չողին անտեղեր է այս շո
րեքարթի գիւր:

Այս գիւրեր տեղի կ'ունենայ Գառ

գիւրի թաղարանին մէջ, ինչպէս տեղ
ւորն ազգային վարժարանին կազմ
կերպով Պարսկանդէն, ընդ. հոգա
նաւորութեամբ Ազնուպար Սարգիս
էփէմիին կիւլպէսկանի. կարող աղիւր
Մասնաթիւն կողմէ հեռ. գտնուած
նախապատրաստութիւնք, գործոյն
կրթախորհրդան նպատակն, ու այն հա
մարի ընդունելութիւնը գոր իրաւան
գտած է ամենուրեք: Մասնաթիւնին
հրահանգ, ինչպէս յուսով կուտան թէ
Գառ գիւրի պարահանգէր պիտի ու
նենայ նոյն չափով թիւն մասին, ու յաջոր
թիւնը որով փայլած է ուրիշ տարիներ:

Գառ-Գարուն ի Ուսումնասիրաց ըն

կերութեան Տնօրէն խորհուրդն հե
տեւեալ կը հաղորդէ մեզ.
Այս գիւրեր տեղի կ'ունենայ ինչպէս
ընկերութեան կազմակերպութեամբ
Բաւոնական ներկայացուցիչ ընդ. հոգա
նաւորութեամբ Ազնուպար Սարգիս
էփէմիին ի Թաւրիս Շահապէ Պաշ, ու
ի յայտնայ եւ որ զգալուն եւ ուսումնաս
րող պիտի պիտի գտնուի եւ զանգ
քաղակներուն նիւթակն ու բարդակն
Պատ. Կարգադիր մասնաթիւն ման
կաց խնայած չէ ներկայացուցիչ արտա
գաղի չեղելութեան մասին, Արդէն թիւ
թիւն ալ մեզ գեղեցիկ օգ մը կը խոս
տանայ:

Այս մասին ներուի մեզ յայտնելու՝ որ
Երեւոյթիւն թիւ կեցողի ընտրած է
Գառ գարուն, սակայն լոյս այս թաղի
յատուկ ընկերութիւն մը չէ, այլ բոլոր
թիւն հարապիւն իւր նպատակն է ին
քովն օգնել գաւառացի եւ պոլսեցի Հայ
ազգայն ուսանողի՝ որք կը գտնուի այ
տական եւ միջոցաւն ազգ. բարձրա
գոյն փորձարարաց մէջ:

Ընկերութիւն նպատակ ունի նաեւ
իւր կարող պատկերացում արտադրու
ող հողաւ, երկր գտնուող եղած աշակցու
թիւնը, զոր իրաւամբ կ'անկախէ:

ՅՈՒՑԱՆ ԵՐԱՐՈՐԻ	
1889 ՏԱՐԱՐԻՑ ԶԱՎԱՐԱՐԱՐԱՐԻՑԵԱՆ	
Ի ՇԱԽԱՐԻ	
ՍԱՀ ԳԻՆԱԳԻՆԱՐԻՑ	
(ՄԻՆԻՍԵՐ ԳԻՆԱՐԻՑ 1889 ԳՐԱՐԻ)	
Նախորդ ցուցակի գումարը	ԸՆԴ. ԳՐԱՐԻ
23340	
Բարեգութ Տեղաբ.	
Ցուր. քանակ եւ Նշանաւաններ	864
Միւսիւն Աղընեան	432
24636	
Ի զիմաց Հաղաքարձութեան Ազգային	
Հիւանդանոցի	
Առեւ-Գառ	Առեւ-Գառ
Տ. ԿԻՄԻՍԻՆԵՐՏԱՆ	ՄԻՐ. ՅԱՎԱՐԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՒԻ ՍԵՂԱՐԻՐԸ

ՎԵՏ. Սուլթանի երէկ հանդիսար
կերպիւ Համախիւն միջիւր գնաց, ուր
տեղի ունեցան Սուլթանի արարողու
թիւնը. Ե. ՎեՏ. փառաւորութեան օրա
թու աղօթք կատարելէ յետոյ դիտեց
զորաց մեծ անցքն եւ յետոյ կայա
պալատ վերադարձաւ:

Բազմաթիւ օտարազգիք եկած էին
Սուլթանի արարողութիւնը գիտելու,
որոց մէջ գլխաւորաբար կը նշմար
ուէին ֆրանսական զեպան Մոնթե
պէլլօ կոմսն ու առաջին թարգմանը
Պ. Ռոպէն, պիւնիական զեպան Պ.
տը Պարկիլով ու առաջին թարգմանը
Պ. տը Հիւսը, ուսումնական զեպան
Պ. Միլիթիւն, ու առաջին թարգման
Պ. Լաճայ եւ Գարաւաթի արտաքին
գործոց նախարար Պ. Վալդիլի:

ՎԵՏ. Սուլթանը նշմարելով անոնց
ներկայութիւնը սենեկապետ Մեճմէտ
Նիւի պէյը գրկեց, որ, յանուն Ն.
ՎեՏ. փառաւորութեան, հարկ եղած մե
ծարարներն ըրաւ:

ՍԵՂԱՐԻՐ արարողութեան յետոյ

ՎԵՏ. Սուլթանին յատուկ հրահիւր
նօք, ֆրանսական զեպան Մոնթե
պէլլօ կոմսն ու առաջին թարգման
Պ. Ռոպէն. Ն. ՎեՏ. փառաւորութեան
ներկայանալու պատիւն ունեցան:

Կայս. աւագ թիկնապետ համար
ու Տէրպիլ փաշաներն հիւանդութեան
պատճառաւ ներկայ չընտանեցան եւ
րեկի Սեղմընը:

ԿՐԷՏԷ

Այս աւուր Թ. Հէֆէ-Է կը հրատարա
կէ հետեւեալ հեռագիրն. որ Լոնտոն
ուղղուած է փետրուր 6 (Ն. Տ.) Թուա
կան:

Ամենաստուղ. եւ արժանաւորաւ
աղբիւրնեք անհետած տեղեկութեանց
համաձայն՝ Թիւրքոյի զաշիւնը քա
ցարակ կերպիւ որչաճ է չընդունել
իրաց այն վիճակն որ կայս. վերին
Մեքմէտը հաստատուած էր իրեւել:
Հիւլիական կառավարութիւնը գաղտ
նի պատրաստութիւններ կը տեսնէ եւ
զեր ի պատճէ ժամու անկախ կերպիւ
գործելու համար ինչպէս Կրեւելի
բրիտանիկ:

Միւս կողմէ կը հաւատան թէ
կերպիւնական մեծ տեղութիւնը մէկ
քանի անգամներ հասկցուցած են Թը
րքոյի զաշիւնը թէ պիտի թողուն
գնդապետն որպէսզի տեսնէ իւր ըն
կացից հետեւները:

ԱՌԻՏԻՐԱԿԱՆ ԴԱՐՆԱԳԻՐԻՐ

Թուրքոյի եւ Գերմանիոյ միջեւ կըն
քիտի առեւտրական գաշադրուի
եւ սորա կցեալ զինուց հայտնեցոյցին հա
մար խառն յանձնաժողովին կողմէ
պատրաստուող տեղեկագիրն, որ
Բարք. Մեճ-Եպարքոսի մասնաւորաւ
էր, նախարարաց խորհրդոյ քննու
թեան ենթարկուած է:

ԳԱՐՏԷՄԵՐ

Կրեւելի եւ ուրիշ տեղերու քա
րէններն, որք պատրաստուած են
Սպարապետի Կրան կողմէ, ՎեՏ. Սու
լթանի անձնական սպասկոյիւրին Ֆե
րիկ Քիզա փաշայի կողմէ մատուցու
ած են Ն. ՎեՏ. փառաւորութեան:

ՎԵՏ. Սուլթանն արձնատական չը
քաղաքներ շնորհած է այդ քարտէս
ները պատրաստող սպայի գործ են
տեղակալ-գլխապետ Ի. մարիլ պէյ,
հաղաքակտ Մուհիթտին Էփէմիին,
գլխապետ Քեմալ ու Հիւս. Էփէմիին,
հարիւրապետ Սեյիտի, Գ. Մարիլի, Էփէմիին, տեղակալ Կու
սուֆ Էփէմիին եւ Սպարապետի Կրան
պետ Մուսթաֆա Էփէմիին:

ՄԱԳՈՒՆԻ ԲԱՐԻՆԱՐՈՐԻՍՈՐԻ

Մարտին փետրուարի Բալիֆ
փաշայի կողմէ ի գործ դրուած կարգ
մը բարձրորդութեան յիշելով, ՄԱՅ
ԳԵՐ կ'ըսէ թէ այդ բարձրորդութեանց
գործարարութեան ի վեր թէ՛ լայա
վիթ մարտական եւ թէ՛ ժողովրդեայ
քաղաքաց մարտային հասոյթը զգա
լուպէ տեսնուած են, Բալիֆ փաշա
մասնաւորապէս հետաւում է ի գործ
դնել ընդհանուր միջկրանդներու
հաստատուած ծրագիրը, կամուրջն ու
Պաշայ մարտական միջիւր գտնուած
գետնին վրայ: Միւսին Ժամանակ,
բանակցութիւնը պիտի սկսին կայս.
անձնական Գանձուն նախարարու
թեան եւ մարտին փետրուարու
թեան միջեւ, որպէս զի Սիւր
քեճիկ ու պողոց մարտանք միջեւ
գտնուած վաճառատներ, որք այժմ
երկաթի միջկրանդի կը ծառայէ,
մարտային փետրուարութեան թող
ուին Բարձրանուր միջկրանդներու
հաստատութիւնը կենսական խնդիր
մըն է մարտաքաղաքի վաճառականաց
համար եւ անոր լուծումը կարեւոր
ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ
Թուրքոյի առեւտրական դատուն:

ՊՈԼՍՈՒ ՍԵՂԱՐԻՐԻՑԵԱՆ ՄԵՏՈՒՐ

Պաշայ Աղաճափութեան անտուկն,
իւր հաստատութեան ի վեր, գործա
թիւնը չի փակցնէր իւր կողմէ անհա
նելու արուած այլ եւ այլ պաշտոնա
ւորաց վրայ: Արդ, Հանրային Պարտու
գարութիւնը նկատելով որ օրինաց
մէջ ո՛ր եւ արարողութիւն չ'կայ,
որով Սուլթանի վարչութիւնը սպաս
նայ գործաթիւնի տուրքէն, պահան
ջած է որ յետադարձ գործաթիւնը զի
փակցուի այդ կարգի պաշտոնաւորաց
վրայ եւ ցարդ աւանդ գործաթիւնը զի
տրուած պաշտոնաւորաց համար եւս
գրամական տուգանք մը առնուի:

Պետական խորհուրդն, ըստ յանձ
նարարութեան իրաւական նախարա
րութեան, որպէս թէ որ Աղաճափու
թեան Սուլթանի կողմէ տրուած պաշ
տոնաւորաց, ըստ աւանդին, ապա
մասն զոչալով զիմիջիւր խորհուրդէն,
որով հետեւ այդ Սուլթանի անպիսի
հաստատութիւն մ'է որ մեծ օգուտներ
ունի երկրին, Բարձր. Մեճ-Եպարքոս
այս որոշումը հաղորդած է Առեւտր
ական նախարարութեան:

ՕՍՄ. ՄԱՐՏԱՆԻՐ

Հրամանաւ ՎԵՏ. Սուլթանին՝ այն
նորաչէն փորձիկ մարտանաւք որք վեր
նոր արքունի նաւարանին ծով ինու
ուեցան, կազմ եւ պատրաստ վիճակի
մէջ պիտի դրուին, առաջին հրամա
նից ճանաչալ էլլիլ կարենալու համար
Արդ նաւուց մի քանիին կաթնային
որք Սոմարիւր ընկերութեան գործա
րանաց մէջ պատրաստուելու վրայ են,
առ առաւելն մարտ ամառ մէջ պիտի
կրնան յանձնուիլ: (ՄԱՅԳԵՐ)

ՄԵՃԻՏԻՆԻ ԴՐԱՄԵՐ

Եւմուական նախարարութիւնը ծա
նուցած է որոշ որ անէ է, առեւտու
րի մէջ ընդունին այն մէքիտիներն ու
քաղաքներն, որոց արժանքն այլ եւ
այլ միջոցներով գտնուած չէ, այլ գոր
ծառնութեամբ տրուած ըլլալով հա
մար թուրքն ու գերեւ կարելի է
կարգալ:

ԱՅԱԶՆՈՒՄԱՐԻՑԵԱՆ ՎԻՃԱԿԱՐԻՐ

Մայրաքաղաքի ապահովագրական
ընկերութիւնը պատրաստուած են
1889ին մայրաքաղաքի մէջ պատա
հած հրդեհներու եւ ապահովագրա
կան ընկերութեանց կողմէ վճարեալ
փառներու քանակութեան:

Ըստ այդ վիճակագրի, Պոլսոյ կող
մէ 21 հրդեհներ պատահած են, որոց
համար ապահովագրական ընկերու
թիւնը վճարած են 5585 ոսկի:
Մարտիկի մէջ 1 հրդեհ, վճարեալ
400 ոսկի: Նախկին մէջ 11 հրդեհ
վճարեալ 4152 ոսկի: Բարայի մէջ 7
հրդեհ, վճարեալ 3631 ոսկի: Ճեթի
գիւղի մէջ 1 հրդեհ, վճարեալ 200
ոսկի: Սիլիւստի մէջ 11 հրդեհ, վճ
արեալ 486 ոսկի: Գառ գիւղի մէջ 3
հրդեհ, վճարեալ 1330 ոսկի: Ասոնց
մէ գառ պատահած են նաեւ 12 հր
դեհներ, որք փոքր փառներ պատա
հած են:

ՊԱՇՏՈՒՆԻՑ ԱՄԱՐՈՐԻՐ

ՎԵՏ. Սուլթանն հրամայած է եւ
մական պաշտոնատան մէջ յանձնա
ժողով մը կազմել, պաշտոն ունենալով
կարճ միջոցի մէջ քննել եւ որոշել այն
միջոցներն որք պէճաւ է ձեռք առ
նուին վերջնական կերպով ապահով
ելու համար կառավարական պաշտոնէից
ամսաթիւնաց կանոնաւոր վճարումը:

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՊՈՏՈՐ

Յրանալան կառավարութեան հիւ
պատուական հետեւեալ փոփոխութիւն
ներն որոշած է. Պաշտատի հիւպատոս
Պ. տը Մարքէ յատուկ պաշտոն մը
տեսցեր է եւ տեղեւոյ հիւպատոսական
գործակալատը Պ. Բէյուն հիւպատոս
կարգուել է. Արքեպիսկոպիտի հիւպա
տոս Պ. Բէյեպիսկոպիտի հիւպատոս
ուել է. Առեւտրական նախարարու
թեան պաշտոնայինքն Պ. Պիտա Ա.
գերանդիոյ հիւպատոս անուանուել է
եւ նա յաջորդէր Բ. Առեւտրական
պաշտոնատան մէջ Սեյիտիին հիւպա
տոս Պ. Լըքէ: Արուեստահանգիտի
պատուիրակներն Պ. Ամբի որ կար
ըրէին Սեյիտիին հիւպատոս անուա
նուել է:

Երէկ ժամ 4/5ին Երեւելի 17 թիւ
չողեւան էր 21 թիւ չողեւանի նաւամու
ցին բաժնեկուր վրայ էր, զինուորական
փորձարարի պատասխանելով Օտմէ
նաւ մասն գտնուի ծովն ինչու: Եղե
նախ նաւաւորներին մէջ անմիջապէս ծո
ղեւանելով աղետեց զուս:

Այս տարի Գոնեայի նաւանցի մէջ
չինուած են 83 փրկմանգ որ 900 մեդ
թուղի եւ 83 փրկմանգ որ 100 մեդ
թուղի եւս նորոգուած են: Նոյնպէս
չինուած են եօթնամուսնի չափ մեծ ու
փոքր կամուրջներ եւ 13 625 մեդր ան
շաղկապ պատ:

Յուզման ամառ մէջ ոստիկանու
թեան կողմէ հետաքննարարութեան
չափազորած թիւն հասած է վաթսու
ու թիւ:
Ինքնուրեւ Գոնեայի մէջ զգալա
պէս թիւնեցած է Արդ հիւպատոս
այժմ ճարակած է ի Սպարթա, Պէյլէր

ե Գոնեայի մէկ քանի գիւղերէն մէջ
ստիւյն եւ զուստի հետեւեալ ունե
ցած չէ:

Պաշտատի նաւանցի երկրաշարժ Պ.
Շուրեթիէի եւ օգնականի Պ. Տըֆան յու
նը 18ին Պաշտատէ մեկնել են քննու
թիւններ կատարելու համար այն խորհ
րդի մասին, որով առաջարկուած էր ընկե
րութիւն մը կազմել երկրաւ գետնի մին
չեւ Մեքմէտ չողեւան քանակներու հա
մար, Այս երկրաշարժերու պաշտոն յան
նուած է անգեղակալ մը պատրաստել ի
Պիլէթի կամուրջ մը չինուել համար:
Երկրաշարժ անոր Տիարպէթի պիտի եր
թան մասն քննելու համար Մուսուլ
Պաշտատ երթալից չողեւանուց անցելիք
տեղերը:

Գոնեայի մէջ յուշմար 18ին գիւրեր
երկրաշարժի թիւնեց զիմիջ մը զգա
նուած է:

Թեղանթարանի կիսարածի գորա
վարներէն Այի փաշա նախկին զիւր
մեռաւ յետ փաշանուէ հիւանդութեան:
Վայս. հրամանաւ աղաւթարարի չըս
գրած արուած է Նախկին Վայսպառա
պահանքին ոստիկաններէն Մուսուլի Հազ
ըւ Սէրպիլ Էփէմիին:

Գառի լըշկապ գիւղաքանի մը մէջ
տեսնալ էր հիւանդութիւն երեւան ելած
է, որուն ինչ ըլլալն հասկցուած չէ, Պա
լըքէպի մէջ եւս ինքնուրեւ հարա
կած է:

Երէկ Թիւրքիէն եկող աւստրական
չողեւան մը մայրաքաղաքս քերաւ յիւս
եւ չորս անուր միջոցներէն հնչանալ:

Անցեալ գիւրեր Սիւլտար Իճաթի
թիւնը մէջ ընդող պահանք ոստիկանց
ցեւերուն մէջ պաշտոն մարդ գտնա
եւ անմիջապէս Գոնեայի մէջ արձարա
նէր գործարանը համար, սակայն այդ
մարդ հինգ վարկերէն յետոյ մեռաւ: Ու
տիկանք քննութիւն կատարելով, հաստա
տեցին թէ այդ մարդ Սէլմընիցի Առեւ
տարի անուն գիւրեմոյ մուրացի մ'էր:

Արքեպիսկոպիտի կը քրեմ թէ եր
կու օրէ ի վեր սաստիկ ձմեւ կ'ընէ
կողմերն, այնպէս որ գետերը ծածկու
ած է չորս մաս ձիւնով: Ինքնուրեւ հար
օրի Թեթեւաւոր վրայ է:

Անցեալ յունիսի 11ին Հալիպէ շը
լակայից մէջ ինք ժամ անընդհատ ձիւ
եւ յետոյ յորդաւոր անձերու տեղացի
է. կը գուշակուի թէ յառաջիկայ տարու
հունիսին առաւ պիտի ըլլան:

Ոստիկանութեան պաշտոնայէ Իճ
սան անուն մարդ մը ձերբակալեցին, որ
երբեմն Պէլիթիայի ոստիկանատան գաղտ
նի պաշտոնայինքն մին էր եւ իւր ան
վայել ընթացք համար արտաքուստ
Այս մարդ գործաւ ոստիկանական գաղտ
նի պաշտոնայէ ձեւանալով փառներ կը
հնչանէր այլ եւ այլ անձանց:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐՄԱՐԻՐ

Վաղը գիւրեր, կերպիւ, 4 փե
տրուր, Թաղիւրի թաղարանին մէջ
արտաքոյ կարգի երեկոյթ մը պիտի
տրուի օսմանեան խմբին կողմէ, ա
ռաւարդութեամբ Պ. Մ. Միւսիկանի,
ներկայութեանց խմբի մը ԳՐԱՌՈՒ
ՄԱՐԻՐ ԱՄ. ՍԵՂԱՐԻՐԻՐԻՐ, բարոյայից
թաղարանը ու թիւն հինգ արարու
թի

ՍՍՀՄ-ի ԳԱՐԹԵԼ

ԻՆՖԼՈՒԵՆՑԱՅԻ ՄԻՔՐՈՊԸ

U. 27.

—

